

Az értelmiségi munkanélküliség elleni küzdelem

ELŐADTA KULTSÁR ISTVÁN

Az értelmiségi munkanélküliség, az 1914-1918. évi világháborút követő időknek ez a nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában, sőt Amerikában is súlyos tünete, az évek során mind komolyabbá és komolyabbá válván, hazánkban a gyökeres megoldást igénylő nehéz kérdések egyikévé lett.

A magyar kormányok által a jelenben és az elmúlt esztendőben követett új magyar szociálpolitikának egyik főirányzata az értelmiségi munkanélküliség megszüntetésére irányuló törekvés volt.

Az intellektuális munkanélküliség megszüntetése céljából tett és folyamatban lévő kormányintézkedésekről, az azok következtében máris elért és a közel jövőben várható eredményekről óhajtok jelen előadásom keretében összefoglaló, rövid tájékoztatást adni.

Mielőtt azonban rátérnék az értelmiségi munkanélküliség megszüntetése érdekében tett intézkedések ismertetésére, szükségesnek látom, hogy pár szóval megemlékezzek az értelmiségi munkanélküliség hazánkban való kifejlődésének okairól. Az okok felsorolásánál, minthogy azt pregnánsabban nem tudnám kifejteni, idézem Hóman Bálint vallás-és közoktatásügyi miniszternek idevonatkozóan tett meghatározását.

„Az intellektuális munkanélküliség legfőbb oka a magasabb műveltséget adó és elméleti pályára nevelő iskolák – a középiskolák, főiskolák és egyetemek – tanulólétszámának nagyarányú megnövekedése, minek következtében az innen kikerült érettségizettek és diplomások száma messze meghaladja a tényleges szükségletet.

A világháború után Csonkamagyarország intellektuális lakosságának száma aránytalanul nagygyá lett a megmaradt országrész összlakosságának számához képest. Az elcsatolt részekről éppen az intellektuális elem kényszerült nagyobb számban távozni s ezért a területében alig egyharmadára, lakosságában alig több mint egyharmadára zsugorodott országunk értelmisége számban megközelítette a történelmi Magyarország értelmiségét. Ez a megnövekedett szám pedig nem korlátozódott egy nemzedékre, mert míg az intellektuális családok fiai továbbra is természetesen a szellemi pályák felé törekedtek, másfelől egészen más társadalmi kategóriák körében is ugyanez a törekvés volt észlelhető. A népoktatás és népművelés intenzitásának fokozásával magasabb kultúrát szerzett s a világháborúban, sajtó, rádió, politikai agitáció nyomán a falu horizontját túlhaladó tágabb látókörhöz jutott mezőgazdasági és ipari népesség, valamint a közszolgálati alkalmazottak alsóbb rétege is tudatosan törekedett szociális és gazdasági élet-színvonalának emelésére, gyermekeinek kívánta biztosítani azt a magasabb polgári jólétet, amelyben neki magának nem volt része. Ez a felfelé törekvés társadalmi és nemzetpolitikai szempontból egyaránt egészséges jelenség lett volna, ha nem párosult volna

a főváros és a hivatalok felé való beteges törtetéssel. A kisembernek azonban igen kevés kilátása volt a gazdasági életben önálló egzisztencia alapítására megfelelő tőkevagyon és tőkeképzési lehetőség hiányában s ezért egyedül a fixfizetéses állásokban látott gyermeke számára biztos egzisztenciát és az emelkedéshez vezető utat, ebben pedig nagy veszély rejtett. Amíg a szűkebb értelemben vett elméleti pályák felé való törekvés az alsóbb népréteg kiválóan tehetséges gyermekeire korlátozódik s ennek ellenében a magasabb társadalmi rétegek kevésbé tehetséges gyermekei a gazdasági pályák felé tereltetnek, ez a fejlődés egyértelmű a nemzeti jövő szempontjából rendkívül fontos tehetség-szelektálással, mihelyt azonban a magasabb elméleti képzésre nem alkalmas és tehetségtelen gyermekek generaliter tereltetnek az intellektuális pályák felé, kóros jelenséggel, valóságos kontraszelekcióval kerülünk szembe.”

Az értelmiségi munkanélküliségből az országra származható súlyos veszedelmeket még a néhai Gömbös Gyula vezetése alatt álló kormány felismervén, az 1933. évi december hó 9-én tartott minisztertanácson e kérdésnek a gondozását a vallás- és közoktatásügyi miniszter hatáskörébe utalta.

Az értelmiségi munkanélküliség fontosságát átérezve, a Gömbös Gyula kormányát követő Darányi és Imrédy kormányok is állandóan felszínen tartották ezt a kérdést és igyekeztek minél többet tenni, hogy a végleges eredmény minél hamarabb elérhető legyen.

Különösképpen fáradhatatlan energiával munkálkodott e téren Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki nemcsak mint az ifjúság lelkiületével behatóan foglalkozó egyetemi professzor, hanem mint a szociális kérdéseknek is alapos ismerője, a minisztertanácsok sorozatán tett előterjesztéseket az értelmiségi munkanélküliség megszüntetése céljából szükséges intézkedésekre vonatkozóan. Javaslatára az 1936. évi szeptember hó 25-én tartott minisztertanács az intellektuális munkanélküliséget a magyar társadalom és a magyar állam legnehezebb és legaktuálisabb problémájának és megoldását elsőrendűen sürgős, sőt, immár halaszthatatlan feladatnak minősítette.

Abban az időben tulajdonképpen két, egymástól elkülönülő részre kellett osztani a kérdés megoldására vonatkozó intézkedéseket; egyrészt a meglévő és 1939. nyaráig még szaporodónak látott munkanélküliek elhelyezésére, másrészt a jövőalakulás egészséges alapjainak biztosítására.

Az értelmiségi munkanélküliség megszüntetése céljából teendő intézkedések szerves összekapcsolhatása céljából elsősorban szükséges volt az értelmiségi munkanélküliek konkrét iskolapolitikai és szociálpolitikai szempontok szerint való teljes és szabatos összeírása. Ez az országos statisztikai összeírás 1936. őszén történt meg és 275.646 statisztikai lap szolgáltatott be az adatokat feldolgozó Központi Statisztikai Hivatalhoz, illetve Budapestre vonatkozóan Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatalához. Az összeírás idő- és korhatár nélkül kiterjedt minden közép-, középfokú és egyetemet, illetve főiskolát végzett egyénre.

A szellemi munkapiac kutatására vonatkozó statisztikai adatgyűjtés arra nézve szolgáltatott felvilágosítást, hogy meghatározott időpontban – 1936. november 5-én – a középfokú és főiskolai népesség hogyan tagozódik foglalkozás szerint. A feldolgozások egyrészt azt mutatták, hogy az említett időpontban a különböző iskolai végzettségű egyének közül hányan és milyen munkahelyet töltenek be, másrészt, hogy mekkora – ugyancsak képzettség szerint részletezve – azoknak a tömege, akik a munkaközösségbe még nem kapcsolódtak be, vagy abból valamilyen ok miatt már kiváltak.

A statisztikai adatgyűjtés eredményeként az volt megállapítható, hogy 22.700 férfi és 11.800 nő, összesen 34.500 személy az, akinek az elhelyezéséről 1939. nyaráig gondoskodás kell hogy történjék, akik közül kb. 22.500 munkanélkülinek azonnali elhelyezése érdekében kellett a szükséges intézkedéseket megtenni.

Az értelmiségi munkanélküliség ügyeinek központi intézése céljából kinevezett miniszteri biztos mellé rendelt hivatal a statisztikai hivatalok által értelmiségi munkanélkülinek nyilvánítottak statisztikai lapjairól személyi lapokat fektetett fel, úgyhogy azokon az elhelyezésre váró munkanélküliek minden fontosabb adata feltüntetett.

Tekintettel arra, hogy a statisztikai összeírásból csak papírforma szerint volt megállapítható, hogy ki tekintendő értelmiségi munkanélkülinek, de nem volt megállapítható az, hogy azok közül kik tekintik magukat valóban munkanélkülinek, az adatok ellenőrzése céljából 1937. őszén a miniszteri biztos a Budapesti Közlönyben, a sajtóban és a rádió útján közzé tett rendeletében jelentkezésre szólította fel mindazokat, akik magukat értelmiségi munkanélkülinek tartják.

Mint érdekes jelenséget kell itt felemlítenem, hogy ez alkalommal mindössze 12.262-en kértek jelentkezési lapot, azt kitöltve azonban már csak 6.793-an küldték vissza. Ez a szám sem adja azonban való képét az értelmiségi munkanélküliek számának, mert egyrészt minden valószínűség szerint vannak olyanok is, akik beleunva a többszöri eredménytelen jelentkezésbe, reményüket veszítve nem tettek eleget a felhívásnak, viszont több esetben megállapított, hogy azok közül, akik jelentkeztek, igen számmal vannak olyanok, akik midőn részükre alkalmazás vagy kereseti lehetőség kínálta fel, azt azzal az indokolással nem fogadták el, hogy már van más megélhetési lehetőségük. A miniszteri biztos elkészítette a magukat munkanélkülieknek vallók képesítés szerint tagolt számszerinti nyilvántartását is és pedig oly módon, hogy e nyilvántartás alapján egyrészt pontosan megállapítható a mindennapi helyzet, másrészt lerögzítették a munkanélküliek számának naponként való változása is.

Ennek, az alapos megoldás céljából elengedhetetlen előkészítő statisztikai adatgyűjtésnek ismertetése után rátérhetek a munkanélküliség megszüntetését célzó konkrét intézkedések tárgyalására.

Mint az előbb említettem, a megoldandó probléma kettős volt és pedig: egyrészt az akut veszedelem elhárítása, másrészt a jövő alakulás egészséges alapjainak a biztosítása, ezért a megoldásnak is két irányban kellett haladnia.

Az akut veszedelem elhárítása céljából olyan intézkedéseket is kellett fogantatni, melyek inkább a tüneti kezelés jellegével bírtak. Ilyenek voltak: 850 főiskolai képesítésű munkaerőnek ideiglenes minőségben való foglalkoztatása az államháztartás keretében (ezek az ú. n. ÁDOB-isták), Darányi Kálmán volt miniszterelnök kezdeményezésére a Gyáriparosok Országos Szövetsége és a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete által 1937. januárjában 500 értelmiségi munkanélkülinek az elhelyezése, az államháztartás és az önkormányzatoknál foglalkoztatott nyugdíjasok 75%-a elbocsátásának elrendelése és foganatosítása következtében felszabadult összegek terhére értelmiségi munkanélkülieknek az alkalmazása. Itt meg kell említenem, hogy az ideiglenesen foglalkoztatott főiskolát végzettek az ú. n. ÁDOB-isták helyzetének rendezése céljából a minisztertanács határozata alapján a volt 850 ÁDOB-javadalom négy év alatt – 1939. júliusáig fokozatosan és pedig évenként 212 javadalom – rendszeres gyakornoki állássá szerveztetik át, továbbá, hogy az eredetileg 80 pengőben meghatározott ÁDOB-illet-

mények az ÁDOB-os szolgálati idejének megfelelően havi 85, 100, 120, illetve 140 pengőre emeltettek fel.

Ezek, mint az előbb is jellemeztem, inkább a tüneti kezelés jellegével bíró intézkedések azonban természetesen nem lehettek elégségesek a munkanélküliek nagy számának komoly csökkentésére, ezért a kormánynak mélyrehatóbb intézkedéseket is kellett foganatosítania.

Az alkalmazottak szociális helyzetének javításán kívül elsősorban e célt kívánta szolgálni a magánalkalmazottak munkaidejének heti 44 órában való megállapítása, az idegen állampolgárok által elfoglalt munkahelyek igény bevezetése céljából a külföldi munkavállalási engedélyeknek a minisztertanács által elrendelt hatályos revíziója, az államháztartás és az autonómiák keretében való alkalmazásoknak szaporítása is, amelyek keretében kiemelő, hogy a minisztertanács hozzájárult Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszternek népiskolai építkezés és új tanítói állások szervezése iránt tett előterjesztéséhez, amelynek következtében 1000 új tanítói állás vált fokozatosan betölthetővé.

Az eddigiekben az 1937-ben fennállott akut veszedelem elhárítása céljából tett intézkedésekről emlékeztem meg. A továbbiakban, az értelmiségi utánpótlás egészséges alapjainak biztosítása szempontjából tett intézkedéseket – amelyek azonban már ezidőszert is nagymértékben hozzájárulnak az értelmiségi munkanélküliség csökkentéséhez – óhajtom ismertetni.

Itt elsősorban kell említenem a gazdasági irányú iskolatípusok versenyképességének és tekintélyének biztosítása és az ifjúságnak gyakorlati pályákra való irányítása céljából tett intézkedéseket, melyek között nagy jelentőséggel bír a tanítóképzésről szóló 1938. évi XIV. törvénycikk, mely a népiskolai tanítók és tanítónők képzését a mai képzőintézetből átszervezett liceum és a vele kapcsolatban felépített kétéves tanítóképző akadémiái tanfolyam feladatává teszi, egyben a tanító, tanítónők képző akadémiák számát 55 tanítóképzővel szemben 40-ben állapítja meg és évfolyamonként mindössze 25-en, összesen tehát 1000-en nyerhetnek felvételt az akadémiái tanfolyamra a mai 2-3000-es számmal szemben. Ezzel az alacsonyabb számmal egyfelől a tanítói túltermelés csökkentését, másfelől a helyes pedagógiai szelekciót kívánta a törvényjavaslatot benyújtó Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter biztosítani.

Ugyancsak a gazdasági irányú iskolatípusok versenyképességének és tekintélyének biztosítását szolgálja a polgári iskolai tanterv teljes átdolgozása, újabb polgári iskolák szervezése és a gyakorlati irányú középiskolákról szóló 1938: XVIII. törvénycikk, továbbá újabb felsőmezőgazdasági iskolák szervezése: és a Kecskeméten működő női szaktanítóképző intézetnek a földművelésügyi miniszter által férfi tagozattal történt kibővítése is, amire annál is inkább szükség volt, mert a gazdasági szaktanítóképzés több mint 15 évig szünetelt.

Az iskolai szelekció nagy jelentőséggel bírván a diploma-túltermelés megakadályozása szempontjából, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ezt a szelekciót részben formális eszközökkel, másrészt és hatásosabban tehetségkiválasztó szelekcióval kívánván megoldani, az Országos Közoktatási Tanáccsal kidolgoztatta a tanulókra vonatkozó újabb szabályzatot, amely a tanulók összes egyéni képességeinek a tekintetbevételével állapítja meg érdemjegyeiket, másfelől a magánvizsgálatok korlátozására vonatkozó szabályzatot s végül az 1934X1. törvénycikk szelekciós intézkedéseire igazodóan az érettségi vizsgálatnak a szabályzatát.

Bár elsősorban az ifjúságról való szociális gondoskodást célozta, de szelekciós hatása következtében nagyban hozzájárulván a jövő alakulás egészséges alapjainak a biztosításához, ezért feltétlenül figyelmet érdemel az értelmiségi munkanélküliség problémájának tárgyalásánál a gazdaságilag gyenge, de szellemi képességekben gazdag magyar tehetségek kiválasztásának és rendszeres támogatásának a megszervezésére 300.000 pengőnek költségvetésileg való biztosítása révén létesített „Horthy Miklós Ösztöndíj Alap”. A Horthy Miklós ösztöndíj olyan ifjúnak adományozható, aki arra ellátásra kötelezett hozzátartozójának jövedelmét véve tekintetbe rászorul az esetben, ha a középiskolában a tanulmányi előmenetele általános jeles, vagy egyes tantárgyakban az átlagon jóval felülemelkedő, az egyetemen pedig a tandíjkedvezmény elnyerése céljából megkívánt kollokviumokon jelesen megfelelt és az előírt vizsgálatokon jeles készülségről tett tanúságot a végül ha az egyetemen, vagy tudományos intézetben díjtalan gyakor-nokként kiváló tudományos, vagy gyakorlati eredménnyel működött. Évente összesen 500-an részesülhetnek ilyen ösztöndíjban.

Az értelmiségi munkanélkülieknek átmeneti megsegítését célozta az Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Önkéntes Nemzeti Munkaszolgálatának a kormányzat által való megszervezése is, amelynek keretében szegénysorsú főiskolai hallgatók egy részének a megélhetése tétetett lehetővé a nyári hónapok alatt, melynek ellenében oly közérdekű munkálatokat végeztek (falurendezés, csatornaásás, szükség-repülőterek létesítése), amelyekre egyébként fedezet nem állott volna rendelkezésre. E munkaszolgálatból a résztvevők nemzeti érzésükben és fizikailag is megerősödve tértek vissza tanulmányaikhoz.

Az eddigiekben tárgyalt különféle intézkedések azonban még mindig nem biztosíthatták a munkanélküliek, mint előbb említettem, 1940-ig fokozatosan szaporodó számának teljes elhelyezését, ezért az 1938. évi február hó 25-én tartott minisztertanács további, a kívánt eredményt teljesen biztosító, az értelmiségi munkanélküliség gyökeres megszüntetését eredményező hathatós intézkedések foganatosítását határozta el.

Az intellektuális munkanélküliség okát a közvélemény igen nagy mértékben abban is látván, hogy mind a közszolgálatban, mind a közérdekeltségéknél sokan vannak nyugdíjasok és tényleges tisztviselők, akik mellékfoglalkozásukkal munkanélküliektől veszik el a megélhetési lehetőséget, a kormány benyújtotta e visszasságok megszüntetése céljából a törvényhozás előtt most tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatot a „keresettel bíró közszolgálati nyugdíjasok ellátásának és a férjes nők közszolgálati alkalmazásának korlátozásáról”.

Igen jelentős lépéssel vitte előre az értelmiségi munkanélküliség kérdésének a megoldását a keresztény értelmiségi munkanélkülieknek a gazdasági életben való elhelyezkedését, új önálló egzisztenciáknak megalapozását lehetővé tévő Nemzeti önállósítási Alap létesítése is.

A Nemzeti Önállósítási Alap költségvetése évi 2,000.000 pengőben állapított meg, amelyhez a folyó évben 1,000.000 pengő járult még a Nemzeti Bank adományából a kisebb képesítésűek önállósítására. Ebből az 1,000.000 pengőből egyharmadrészben az ipar, egyharmadrészben a kereskedelem, egyharmadrészben pedig a mezőgazdaság körében önállósulni kívánók részesülnek kölcsönben.

A Nemzeti Önállósítási Alap létesítésével kettős eredmény éretett el és pedig egyrészt elhelyezkedést és kenyeret biztosított eddig is már több mint 1000 intellektuális nincstelennek, másrészt megvetette az alapját egy új magyar keresztény gazdasági tár-

sadalomnak is. Az önállósítottak nagy része nemcsak hogy beváltotta a hozzájuk fűzött reményeket, hanem jelentős százalékkuk oly kiváló üzleti eredményeket ért el, hogy megvan minden remény arra, hogy rövidesen felnevelkedik egy gazdaságilag is erős keresztény középosztály.

A Nemzeti Önállósítási Alap tárgyalásakor feltétlenül meg kell emlékezni a kölcsönkérelmeket elbíró Nemzeti Önállósítási Tanács tagjainak kiváló, áldozatos és teljesen önzetlen, minden protekciót a legszigorúbban elhárító munkájáról, amely munkának a komolyságát bizonyítja az az elért eredmény, hogy alig akadt az eddig több mint ezer önállósított közül olyan, aki nem az előirt célra, vagy az előirt módon használta volna fel a kölcsönt, vagy ezzel kapcsolatban valamilyen szabálytalanságot követett volna el.

Az értelmiségi munkanélküliség megszüntetése érdekében tett hathatós kormányintézkedések között utolsó helyen említem a legfontosabbat, a „társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosításáról” szóló 1938: XV. törvénycikket és a „zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról” szóló, jelenleg az országgyűlés képviselőháza előtt tárgyalás alatt álló törvényjavaslatot.

Azért minősítem az értelmiségi munkanélküliség megszüntetése érdekében hozott intézkedések között legfontosabbnak a jelenleg hatályban levő, most hivatkozott törvényt és a most tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatot – ha ezek nem is kizárólag az értelmiségi munkanélküliség megszüntetése miatt terjesztettek a törvényhozás elé –, mert csak ezek végrehajtása következtében nyílik lehetőség arra, hogy az előbbieken ismertetett intézkedések következtében már lényegesen enyhült értelmiségi munkanélküliség teljes mértékben megszűnjék.

A kormány abból az elgondolásból kiindulva, hogy a most említett ú. n. zsidótörvény, illetve törvényjavaslat szoros összefüggésben áll az értelmiségi munkanélküliség megszüntetésével, azok végrehajtását az értelmiségi munkanélküliség ügyeinek központi intézésére hivatott és az értelmiségi munkanélküliség megszüntetése céljából tett kormányintézkedések végrehajtásának ellenőrzésével megbízott szervnek, az Értelmiségi Munkanélküliség Ügyei Kormánybiztosának tette feladatává.

Bizonyos oldalokról a hatályban levő ú. n. zsidótörvényt és a most tárgyalás alatt álló törvényjavaslatot támadva, azt a súlyosnak látszó kifogást szokták felhozni, hogy nincsen annyi értelmiségi munkanélküli és nem áll rendelkezésre annyi keresztény munkaerő, amennyi a törvény végrehajtása következtében előálló szükséglet pótlásához szükséges.

Felelősségem teljes tudatában ez alkalommal is – mint azt már számtalan esetben tettem – hangsúlyozottan kijelenthetem, hogy ez az állítás, vagy aggály egyáltalában nem jogosult. Volna talán valami alapja ennek az állításnak, ha a törvényt azonnali hatállyal kellene végrehajtani. Tekintettel azonban arra, hogy a végrehajtásra öt esztendő áll rendelkezésre, sőt ha ennek a szükségessége mutatkozik, a törvény módot ad a kormánynak arra, hogy egyes indokolt esetekben ezt a határidőt meghosszabbítsa, nincs semmi aggodalomra ok, hogy a törvény végrehajtása megfelelő utánpótlás hiányában súlyos következményeket fog maga után vonni.

Az utánpótlásra rendelkezésünkre állanak: egyrészt a sajnos még ma is nagy számban lévő értelmiségi munkanélküliek, továbbá a közép- és középfokú iskolákról, valamint az egyetemekről és főiskolákról évente kikerülő munkaerők s végül a már ma is a gazdasági életben dolgozó, de az ott uralkodó mentalitás következtében nem megfelelő helyen és hatáskörrel foglalkoztatott kiváló keresztény munkaerők ezrei.

A további aggály a törvény végrehajtását illetőleg rendszeresen az szokott lenni, hogy nem lehetséges szakképzett emberek helyére szakképzetleneket beállítanunk, mert a gazdasági élet ezt feltétlenül megéri. Ez az aggály sem állja meg a helyét. Elsősorban is a törvény végrehajtása során betöltésre kerülő munkahelyek nagy része semmiféle szakképzettséget nem igényel. Az adminisztrációs irodai munkára, könyvelésre stb. rendelkezésre állanak a felső kereskedelmi iskolai érettségivel, középiskolai érettségivel és főiskolai diplomával rendelkező munkanélküliek ezrei. Az olyan állások betöltésére pedig, amelyek szakképzettséget kívánnak, az értelmiségi munkanélkülieknek megfelelő átképzése útján történik gondoskodás.

Az elmúlt esztendőben állástalan jogi doktorok és modern nyelvszakos tanárok részére kísérletképpen megszervezett kereskedelmi, továbbá a szabolcsvármegyei érettségizett munkanélküliek részére szervezett szeszgyárvezetői átképző tanfolyamokon felül ezidőszerint Hangya körzetvezetői, baromfi-, tojáskereskedelmi, Futura, magkereskedelmi, borkereskedelmi, állatkereskedelmi, bőrkereskedelmi, papírkereskedelmi, vaskereskedelmi, fakereskedelmi, vasipari, textilipari, textilkereskedelmi, burgonyakereskedelmi, könyvkereskedelmi, tollkereskedelmi, gabonakereskedelmi, ásványolajkereskedelmi, szállítmányozási, festék vegyipari, biztosítási, nyomda, bánya-kohó, védőnői és mozi üzemvezetői és gépészi átképző tanfolyamok vannak folyamatban és pár héten belül megindulnak a tej, élelmiszer, női szabászat és kalapkészítés és műszerészsegédi átképző tanfolyamok.

Az átképző tanfolyamokon a célnak megfelelően legnagyobb súlyt a gyakorlati átképzésre helyezzük és ezért a 7 hónapos tanfolyamból csak 2 hónap az elméleti és 5 hónap a gyakorlati kiképzés, amelyet az egyes vállalatoknál töltenek el a tanfolyam hallgatói.

Gondoskodás történt arról, hogy az átképző tanfolyamok hallgatói úgy az elméleti, mint a gyakorlati kiképzés alatt kormánybiztosi ellenőrzés alatt álljanak, nehogy megtörténhessék az, hogy a gyakorlati idő alatt a szakmának csak egészen jelentéktelen speciális munkakörében nyerjenek gyakorlatot, hanem megkívánjuk, hogy a vállalatok a szakmának minden egyes részletét megismertessék a hallgatókkal. Ennek biztosítása céljából úgy az elméleti tanfolyamokat ellenőrizzük, mint a gyakorlati idő alatt az egyes vállalatoknál magam is és a hozzám beosztott tisztviselők is személyesen helyszíni vizsgálatot foganatosítunk.

Ezidőszerint kb. 2.000-en nyernek ez évben átképzést, amely átképzés a következő években is tovább fog folyni és pedig mindenkor a törvény végrehajtása következtében mutatkozó szükséglet mérvének megfelelően.

A kormány arra való törekvését, hogy minden módon segítségére jöjjön az értelmiségi munkanélkülieknek, bizonyítja az, hogy az államháztartás nehéz anyagi helyzete dacára havi 100 P tanulmányi segélyben részesíti az átképzőtanfolyamon résztvevőket.

A tanfolyamokon a hallgatóktól a legkomolyabb munkát, szorgalmat és fegyelmet követeljük meg, mert az átképzéssel elérni kívánt cél kettős: egyrészt a munkanélkülieknek keresethez való juttatása, másrészt, hogy a gazdasági életben megfelelő alapos előkészült-ségű, becsületesen dolgozni akaró, keresztény, magyar nemzeti szellemben gondolkodó egyének nyerjenek elhelyezkedést.

Tanúságot kell hogy tegyek ez alkalommal arról, – amit nemcsak a magam tapasztalatai, hanem az egyes munkaadók részéről beérkező jelentések alapján is állíthatok, – hogy mind az átképző tanfolyamot végzettek, mind a gazdasági életben átképzés

nélkül elhelyezkedést nyert keresztény magyar munkavállalók átérzik azt a követelményt, amelyet tőlük a nemzet elvár és egészen csekély töredéktől eltekintve, igen használható, erős üzleti érzékről tanúságot tevő, komoly munkaerőivé válnak a gazdasági életnek.

Az átképző tanfolyamokról még csak annyit kívánok megemlíteni, – ami különben nagy jelentőséggel bír – hogy minden egyes hallgatónak az elhelyezése – a tanfolyam sikeres elvégzését feltételezve – eleve biztosítva van, s így nem állhat elő az a helyzet, hogy valaki az átképző tanfolyam sikeres elvégzése után továbbra is értelmiségi munkanélküli maradjon.

Sok szó esik mostanában az ú. n. zsidótörvény végrehajtásával kapcsolatban arról is, hogy a törvény hatálya alá eső vállalatok és munkaadók nagy része igyekszik a törvényt kijátszani. Tekintettel arra, hogy ha minden egyes munkaadónak csak egy, a törvény hatálya alá eső alkalmazottját sikerül a törvény hatálya alól kivonnia, akkor is több ezer munkahely vétetnék el az elhelyezkedésre váró, dolgozni akaró és tudó magyar fiatalság elől, ezért a törvény végrehajtását a legszigorúbban ellenőrizzük és minden egyes tudomásunkra jutott visszaélés esetén folyamatba tesszük a büntető eljárást.

Az elmondottakban nagyjában vázolván az értelmiségi munkanélküliség megszűntetése érdekében tett kormányintézkedéseket, tekintettel arra, hogy a bevezetőben ennek okairól emlékeztetve meg, ezek között az ifjúságnak a gazdasági pályáktól való távolmaradót igyekeztet is említettem, szükségesnek tartom, hogy végezetül örömmel mutassak rá arra a körülményre, hogy ez a mentalitás az utóbbi esztendőben gyökeresen megváltozott. Megváltozott, de olyannyira, hogy ma már nem azzal jönnek az elhelyezkedést és állást keresők, hogy megpróbáltam már mindent, kísérleteztem az államnál, az önkormányzatoknál, a vasútnál és postánál, s minthogy sehol sem sikerült, elmegyek kérem akár kereskedelmi pályára is, hanem ma már csaknem kivétel nélkül a gazdasági életben kívánnak maguknak egzisztenciát teremteni, amit bizonyít az is, hogy sokan vannak olyanok, akiknek ha felkinálunk valamilyen közszolgálati állást, azt azzal az indokolással nem vállalják el, hogy a gazdasági életben kívánnak elhelyezkedni.

Ez a jelenség, valamint az a körülmény, amiről az előbb emlékeztem meg, hogy a gazdasági életben már elhelyezkedettek teljes mértékben megállják a helyüket, biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy az értelmiségi munkanélküliség problémája rövid időn belül hazánkban ismeretlen fogalom lesz és ez bizonyítéka lesz annak, hogy a magyar faj nemcsak a közszolgálatban, nemcsak fegyverrel kezében a harctereken, hanem a részére, eddig akarátán kívül elzárt gazdasági életben is megállja a helyét és dicsőséget tud szerezni fajtájának és eredményeket hazájának.